

NOTULEN VAN DE VERGADERING VAN DE RAADSCOMMISSIE

VAN DE GEMEENTE HAREN

gehouden op woensdag 1 december 2010

Ter behandeling ligt voor de volgende agenda:

1. Opening
2. Mededelingen
3. Vaststelling agenda
4. Notulen behorende bij de vergaderingen van 16 november 2010
5. Presentatie Bomenstichting (*Bespreking Bomenbeleidsplan januari 2011*)
6. Evaluatie Groenbeheerplan 2004
7. Controleprotocol 2010
8. Sluiting

Voorzitter : de heer M. Boumans
Griffier : mevrouw P.A. Lambeck

Aanwezig:

De dames A. Toxopeus, W. Legemaat, M.J. Bachman, M.J. Sloot, E.N. Wiersema, J.C. van Duinen en V.M.E. Kerremans

De heren F.R. Fennema, Th. Berends, J. Kooi, R.R. Valkema, G.H. Schenkel, H. Frima, B. Prenger en P.R.A. Terpstra

College van B&W: de heren G.J. Pek en Th.J.J. Sieling

Notulist: mevrouw I. Ruijs (Notulaat)

Gemeente Haren (groenbeleid): de heer G. Hummel

De Bomenstichting: de heer E. Koot,

BTL (Bureau Tuin en Landschap) Bomendienst: de heren M. de Natris en R.H.R. Schraven

1. Opening

De voorzitter opent de laatste raadscommissievergadering in het oude gemeentehuis en heet de aanwezigen welkom.

2. Mededelingen

De voorzitter deelt mede dat wethouder Groot wegens ziekte afwezig is. Voor haar stond op de agenda het Bomenbeleidsplan en de daarbij horende presentatie van de Bomenstichting. De Bomenstichting was eerder al gevraagd om een presentatie te verzorgen, dat moest toen afgezegd worden. Na ruggespraak met college en presidium is de raad voorgesteld om de presentatie nu te laten plaatsvinden en de bespreking in januari 2011.

Mevrouw **Sloot**, namens Gezond Verstand Haren, vraagt of de datum van de Nieuwjaarsreceptie al bekend is? De voorzitter stelt voor de datum per email door te geven. De raad is tevens 8 december aanstaande uitgenodigd voor de première van de rondleiding in het nieuwe gemeentehuis om 19.30 uur.

3. Vaststelling agenda

Het Bomenbeleidsplan wordt verplaatst naar de commissie – en raadsvergaderingen van januari 2011. De agenda wordt gewijzigd vastgesteld.

4. Notulen raadscommissievergaderingen van 16 november 2010

Het voltallige college van B&W was aanwezig, de namen zijn weggevallen en worden opnieuw toegevoegd. De notulen worden vastgesteld.

5. Presentatie Bomenstichting (*bespreking Bomenbeleidsplan is verplaatst naar januari 2011*)

De heer **Koot**, namens de Bomenstichting, is gevraagd om een kwaliteitsanalyse te doen van het gemeentelijke bomenbeleid en advies te geven hoe, op een nog duurzamere manier, de boomrijke leefomgeving voor de toekomst te garanderen. De aanleiding van het verzoek is dat Haren vindt dat zij de ‘Groene parel’ van het noorden is, maar de laatste jaren meer klachten en bezwaarschriften krijgt op het moment dat een kapvergunning wordt verleend, terwijl er geen ander beleid is gevoerd. De gemeente moet een balans vinden, keuzes maken in wat particulier belang is en waar moet worden gestaan voor het algemeen belang. De gemeente heeft ook te maken met keuzes vanuit het verleden. In Haren is vaak de “verkeerde” keuze gemaakt voor het asfalteren van voetpaden met tot gevolg dat de boomwortels slecht uit de voeten kunnen en de bestrating wordt opgedrukt. Dat kan leiden tot meer overlast, meer beheer, sneller ziek en minder functionaliteit van een boom. Bomenbeleid dient te beginnen met een visie. Wat wil de gemeente met het groen in de gemeente? De regelgeving dient geregeld te zijn. Er dient goede afstemming te zijn met ontwerp en inrichting van de openbare ruimte. Het beheer moet goed geregeld zijn en groen dient een duidelijke positie binnen het ambtelijke apparaat te hebben. De communicatie met en naar burgers moet goed geregeld zijn. In Haren is een diepte onderzoek verricht waaruit blijkt dat Haren op alle onderdelen minimaal redelijk scoort. De gemeente doet het goed en men is met recht trots op het groene imago. Groen is breed bepalend in het straatbeeld en er is goed draagvlak binnen het ambtenarenapparaat. De aanbevelingen richten zich met name op het verfijnen van het Groenbeleid. De burgers zijn kritisch, vergroot het draagvlak door participatie, laat ze meedenken, stuur initiatieven van burgers. Soms is groen nog volgend en niet leidend, daar is nog winst te behalen. De gemeente heeft een eigen boomploeg die het onderhoud doet, dat is zeer positief voor het boombeheer. De kennis over de bomen blijft dan binnenskamers. De snoeiachterstand is de laatste jaren ingelopen, dat is ook positief. Het is nog wel iets teveel gestuurd door boomveiligheid. Er is nog geen boombeheersysteem, er wordt nog niet digitaal vastgelegd wat er met een boom is. Als dat wordt gedaan is het eenvoudiger oproepbaar. Informatie over bomen ontbreekt vaak op gemeentelijke websites, alleen kapaanvragen worden vermeld.

Daar ligt een mogelijkheid om goede bedoelingen goed te verkopen. Het beleid dient zichtbaar te zijn voor de gewone burger; maak toetsbare concrete stappen. Ook in het landschapsontwikkelingsplan, door toegangswegen groen te laten ogen, zien mensen dat ze in een groen omgeving komen. Kijk hoe de krachten van het al aanwezige groen versterkt kunnen worden en behouden voor de toekomst. Een van de aanbevelingen was het opstellen van een Bomenbeleidsplan en vaststellen van de lijst met monumentale bomen en dat is in ieder geval opgepakt.

De heer **De Natris**, boomtechnisch adviseur bij BTL Bomendienst, licht de aanleiding tot het schrijven van het Bomenbeleidsplan en het proces toe. Karakteristiek voor Haren zijn de prachtige oude eikenlanen die langs de toegangswegen lopen. Ook de lanen die binnen – en buitengebied verbinden zijn uniek te noemen, want in veel gemeenten verdwenen. Dat geldt ook voor de boomwallen die zijn ingepast binnen de gemeente. De functie van een Bomenbeleidsplan is niet om op elke vraag over bomen te kunnen antwoorden, maar om een visie te kunnen geven hoe de gemeente in de toekomst wil omgaan met bomen. Dat de gemeente geeft wat zij als kwaliteit beschermt en belangrijk vindt. De gemeente Haren vindt het belangrijk om een lange termijnvisie op het gebied van bomen op te stellen. Er is een werkgroep geformeerd die samen met de gemeente een Bomenbeleidsplan heeft opgesteld, met daaromheen een klankbordgroep van betrokken bewoners. De visie, wat is er op dit moment aan bomen aanwezig en hoe bereiken we dit, is belangrijk. Vooral de ruimtelijke richtlijnen om een gezonde en duurzame groenstructuur te bereiken van belang. Daarmee wordt het bomenbeleid praktisch gemaakt en kan met zekerheid gezegd dat een boom op die locatie oud kan worden. Doelstellingen zijn onder andere het behouden en versterken van de boomstructuren. Bomen hebben bepaalde functies die worden in het beleidsplan uiteengezet. Verder is een analyse uitgevoerd van waar zich belangrijke boomstructuren bevinden, op die manier wordt een bepaalde status toegekend aan de boom. Bomen dienen met een bepaalde frequentie te worden gecontroleerd en dat moet geregistreerd worden om als gemeente aan de zorgplicht te voldoen. Het verjongen van lanen is belangrijk. Ook is per planfase een aantal principes opgesteld, waarin stap voor stap bomen kunnen worden ingepast of beschermd. In een communicatiematrix is uiteengezet welke verantwoordelijkheden de afdelingen binnen de gemeente hebben als het gaat om de uitvoering van het bomenbeleid.

Mevrouw **Van Duinen**, namens GroenLinks, zegt dat alles rondom groen gevoelig ligt en emoties snel opspelen. Het asfalteren van wandelpaden is een punt van discussie. Wordt door aanbrengen van beton over de wortels, voorkomen dat wortels naar boven groeien?

De heer **Koot** zegt dat de bestrating wordt opgeduwd, omdat wortels niet naar beneden kunnen groeien. De grond is te dicht verdicht en de wortels zoeken een plek waar ze enigszins kunnen groeien en dat is net onder de betonlaag en de grond. Als daar een betonplaat wordt gelegd zal het vanwege het gewicht wat langer duren voor die breekt. Wel is het mogelijk om bijvoorbeeld om ter plaatse van de boom een overkluizing te maken waardoor de wortels worden gestimuleerd om daar onderdoor te groeien naar de voortuinen.

De heer **Terpstra**, namens de VVD, vraagt in hoeverre de zorgplicht van de gemeente zich uitstrekt naar particulieren. Een aantal zaken komt op de gemeente af, waaronder de eikenprocessierups. Ligt er een controlerende taak voor de gemeente als het gaat om zorgplicht voor bomen op particuliere terreinen? Moet een boom gekapt? Is er een spanningsveld?

De heer **De Natris** antwoordt dat de eigenaar van de boom in principe, naar alle redelijkheid en billijkheid, aansprakelijk is voor de gevolgen.

De heer **Koot** vult aan dat er zorgvuldig naar dient te worden gekeken. Er zijn echter veel mogelijkheden om de rupsen weg te halen. Natuurlijk heeft de gemeente een zorgplicht, maar daar dient realistisch mee om te worden gegaan. Het is vervelend, maar qua zorg niet veel anders dan een wespensteek. Heeft de gemeente de plicht de burgers te wijzen op de aanwezigheid van een wespennest in een boom? Dat laat juridisch enige ruimte. De heer Koot raadt aan hier niet te bang voor te zijn, informeer burgers. Preventief is altijd beter dan achteraf.

De heer **Prenger**, namens de VVD, informeert naar de situatie met iepziekte. Worden burgers in zo'n geval gedwongen hun bomen te kappen?

De heer **Koot** zegt dat iepziekte een wezenlijk probleem is, in verband met besmetting van andere bomen. Als de gemeente daar zorgvuldig mee omgaat en zieke iepen direct verwijderd, dan is het zinloos als daarnaast zieke bomen bij particuliere bomen staan. Via de APV kan in bepaalde gemeenten direct de plicht worden opgelegd om de boom te verwijderen.

De heer **Valkema**, namens het CDA, heeft een vraag over bomen op gemeentegrond die steeds verder uitgroeien. Dat betekent dat takken wel eens over particulier eigendom reiken. Hoe zit dat met het beleid? Hoe kan een gemeente hiermee omgaan? Burgers klagen wel eens dat een tak over hun erf hangt en de gemeente ondanks verzoek daartoe, de tak niet weghaalt.

De heer **De Natris** zegt dat er een schema is opgenomen in het Bomenbeleidsplan, waarin per opmerking of klacht van een bewoner staat beschreven wat de actie van de gemeente zou moeten zijn. Als die geen betrekking heeft op veiligheid of niet dermate hinderlijk is dat de bewoner de hele dag geen zon meer heeft, dan kan het zijn dat geen actie wordt ondernomen.

De heer **Terpstra** vraagt of de particulier het over zijn erf hangende deel mag afzagen?

De heer **Koot** antwoordt dat hij dat niet mag doen of eisen, de gemeente is een 'speciale buur'. Als een gemeente, zoals in Haren het geval is, zegt dat groen heel belangrijk is, dat zij de openbare ruimte groen wil aankleden, dan is een beleidskeuze en dat betekent dat in of net naast de stoepen bomen staan en houdt inherent in dat er takken overhangen. De burenrchter zegt in zo'n geval dat het een speciale boom betreft, omdat het een publieke boom is en dat het is publiek belang. Daar heeft u als burger enige overlast van, maar aan de andere kant bent u inwoner van een prachtige, groene stad.

De heer **Valkema** vindt dat de paaltjes die bij de bomen worden geplaatst ontsierend. Is plaatsing noodzakelijk ter bescherming van de stam van jonge bomen tegen maaien of is het de bedoeling om bij alle bomen paaltjes te gaan plaatsen?

De heer **De Natris** zegt dat deze palen in principe worden neergezet om jonge aanplant te beschermen tegen maaimachines. Oude bomen kunnen ook schade door maaien oplopen, dat leidt echter niet altijd direct tot conditievermindering. Het is wel belangrijk te maaien met een kap op de maai installatie, maar er hoeven niet perse paaltjes bij te staan.

De heer **Koot** denkt dat er per locatie dient te worden gekeken. In een plantvak met struiken kan bescherming op natuurlijke wijze. Soms is het wenselijk om ontsierende paaltjes te plaatsen om te voorkomen dat er tegen aangebotst wordt. De heer Koot gaat er vanuit dat het niet de bedoeling is dat er overal paaltjes worden geplaatst.

De voorzitter bedankt de heren voor hun presentatie. De politieke discussie wordt in januari 2011 gevoerd. Dit heeft zeker geholpen bij de voorbereiding.

6. Evaluatie Groenbeheerplan 2004

De voorzitter licht toe dat de heer Hummel, intern verantwoordelijk voor het groenbeleid, mogelijk een deel van de beantwoording voor zijn rekening neemt.

Mevrouw **Toxopeus**, namens de PvdA, zegt dat het vooral een evaluatie in tevredenheid is, veel plannen uit 2004 zijn uitgevoerd. Voor de vier gebieden, centrum -, wijk -, buurt - en wegbegeleidend groen zijn ooit normen vastgesteld ten aanzien van welk beeld per gebied gewenst is. Als straks over herijking van het beleid wordt gesproken, dan is het wenselijk om inzichtelijk te hebben waar eventueel een beeldkwaliteit iets verminderd kan worden, welke consequenties dat heeft en wat dat financieel oplevert. Dat kan niet uit deze evaluatie worden gehaald. Als kritisch naar kosten en baten wordt gekeken, dan staat in dit stuk dat het enige dat nog niet ten volle is uitgevoerd, het omvormen of afstoten van reststukken groen is. Levert verdere uitvoering meer efficiency op en hoeveel? De PvdA is tevreden over hoe het groen er in Haren uitziet, maar uit de evaluatie komt niet echt naar voren hoe tevreden men over de beeldkwaliteiten per gebied, per soort groen is. De PvdA zou bij voorkeur een beeldkwaliteitplan van de hele publieke ruimte krijgen, om daarna beleid te kunnen maken. Bijvoorbeeld als de gemeente met menskracht komt te zitten, kan worden aangegeven welke kwaliteit gewenst is. Het college stelt voor dit beleid voort te zetten, maar wel een paar nieuwe ontwikkelingen verder te onderzoeken. Qua personeel wordt gesproken over 1,63 fte die nog zou missen en er wordt geprobeerd om 1 fte vanuit het werkzoekendenbestand te halen. De middelen worden nu al via derden ingezet, dus begrotingstechnische vraagt het college geen nieuw geld. Stel dat er in de toekomst nog iemand met pensioen zou gaan, moet die functie dan worden opgevuld, of is het mogelijk om een voldoende groenbeheerbeleid ook bereiken met iemand minder. Daarvoor is het nodig om te weten welke criteria er zijn voor beeldkwaliteit. Dat valt niet uit de evaluatie te halen, maar daar heeft de PvdA wel behoefte aan. De PvdA kan instemmen met de hoofdpunten van de besluitvorming en de evaluatie voor kennisgeving aan nemen. De gemeente zou op dezelfde manier door moeten gaan. Het is ook verstandig om de aanbevelingen met nieuwe ontwikkelingen nader uit te werken.

De heer **Fennema**, namens D66, zegt dat op bladzijde 3 en 16 en 17 van het voorliggende stuk staat dat er een tekort van 1,63 fte aan arbeidsbehoefte bestaat. Niet duidelijk wordt vervolgens hoe dit tekort daadwerkelijk behandeld gaat worden. Hoe wil men omgaan met dit tekort? Welke stappen worden gezet, en door wie, indien in het tekort voorzien gaat worden? En op welke termijn? Is het denkbaar dat met de huidige bezetting van de arbeidsbehoefte op zich de verschillende taken ook uitgevoerd zouden kunnen worden en dus met name of dit voort te zetten Groenbeheerplan 2004 met de huidige bezetting kan worden waar gemaakt? Op bladzijde 21 wordt gesproken over uitgifte van groen. Er worden in hoofdstuk 4.2.5 opmerkingen gemaakt over de problemen die zich daarbij voordoen, zoals 'verrommeling' van het uitgegeven stukje groen. D66 stelt voor nader te bezien of het mogelijk is om een buurt of weg de gelegenheid te geven zelf in het vormgeven, beplanten en beheren van bepaalde stukken groen te voorzien. Dit zou kunnen middels het beschikbaar stellen van speciale buurtbudgetten, te financieren uit bestaande middelen voor het groenbeheer. De buurt zou dan met plantmateriaal van de gemeente, gebruik makend van de planning door de gemeente, zelf een en ander mooi kunnen maken en houden. Het lijkt de fractie van D66 een mooi wapen tegen 'verrommeling'. De heer **Terpstra**, namens de VVD, meent dat dat op een aantal plekken al wordt gedaan. Bijvoorbeeld aan de Westerse Drift worden snoeidagen gehouden en bij de rotonde aan de Wilhelminalaan zijn narcissenbollen door de buurt geplant. De heer **Fennema** antwoordt dat het daar precies over gaat, maar dan aanzienlijk ruimer. Als de aanbevelingen die op bladzijde 19 en volgend genoemd worden, worden uitgewerkt, kan dat binnen het huidige budget? Hoe staat het met het budget met het oog op de onvermijdelijk komende bezuinigingen?

D66 zou het op prijs stellen als de betrokken gemeentelijke instanties nog een aan de inwoners zouden kunnen uitleggen wat de visie is achter het ecologisch beheer van het Scharlakenbos en van het beheer van het Quintusbos (weliswaar niet van de gemeente, maar die speelt daar een rol in). Overigens wil D66 graag van de gelegenheid gebruik maken om het college te complimenteren met de op zich heldere presentatie van de toekomstplannen, gekoppeld aan de duidelijke evaluatie van dit vorige Groenbeheerplan.

De heer **Berends**, namens de ChristenUnie, noemt de evaluatie op zich helder. Op bladzijde 11 staat een overzicht van hoeveelheden bomen in stuks in 2004 en verwacht en gerealiseerd in 2009. Opmerkelijk is dat de aantallen precies overeenkomen, zijn die cijfers juist?

De heer **Valkema**, namens het CDA, zegt dat de financiële paragraaf ontbreekt, een beoordeling ten opzichte van de begroting is derhalve niet goed mogelijk. Gaat de raad over het beheer van het groen, of voert het college het beheer uit nadat de raad een Groenbeleidsplan heeft vastgesteld? Waarom spreekt de raad over een Groenbeheerplan? Met een beperkte groep mensen moet een groot areaal aan groen worden onderhouden. Bomen vormen een belangrijk onderdeel van de groene uitstraling van Haren. Het is een plus dat Haren beschikt over specialisten die de bomen kunnen onderhouden. De andere groencomponenten die in het Groenbeheerplan naar voren komen lenen zich er misschien meer voor om uit te besteden, bijvoorbeeld het maaien. Het maaien is overigens al voor het grootste deel uitbesteed, met uitzondering van het maaien van de buitenwegen. Een overweging kan zijn om te gaan specialiseren. Het bijzondere groen dat Haren heeft zou op een goede en adequate manier dienen te worden onderhouden en de onderdelen die minder interessant zijn op een andere manier te organiseren. Dat kan wellicht helpen om het tekort van 1,63 fte op te lossen.

Mevrouw **Van Duinen**, namens GroenLinks, is positief over de resultaten van het in 2004 ingezette beleid. Het planmatige geheel werpt zijn vruchten af. In grote lijnen zijn de doelstellingen gehaald. Het leidt misschien tot wat meer eenvormigheid en is wat saaier, maar wel conform Harense kwaliteit. In aansluiting op D66, als je de buurt erbij betreft krijg je meer verantwoordelijkheid voor wat er zich voordoet en misschien wat meer variatie. Het verzoek is het huidige beheer te continueren, maar daar worden geen termijnen aan verbonden. Wat is daarvoor de reden? GroenLinks stelt voor het plan voor vijf jaar vast te stellen. De financiële pagina ontbreekt, wel wordt aangegeven dat er een tekort is van 1,63 fte. Dit tekort zou ingevuld moeten worden via een arbeidszoekende vanuit de gemeente. Moeten daar nog extra middelen voor worden begroot? Op bladzijde 18 wordt aangegeven dat inwoners met een WW-uitkering zouden kunnen worden ingezet, mevrouw Van Duinen neemt aan dat dat een verschrijving is en moet zijn mensen met een Wwb-uitkering? Op dit moment wordt aan TRIO een groot deel van de werkzaamheden uitbesteed. Zoals bekend hebben de sociale werkvoorzieningen de nodige problemen, met name waar het betreft het tekort aan werk. Mede daardoor, maar ook door het tekort aan budget, staan mensen jarenlang bij de sociale werkvoorziening op de wachtlijst. Is het mogelijk om werk met werk te maken door te kijken of meer werkzaamheden aan TRIO uitbesteed kunnen worden? Op bladzijde 11 worden alle werkzaamheden gekapitaliseerd, bijvoorbeeld de bomenkap en het aantal bomen dat gekapt zou kunnen worden. Er is geen ruimte ingepland voor bomen aanplant. Wellicht is dat vergeten? Onder de lijst met aanbevelingen worden nogal wat wensen opgevoerd. Uiteraard kan niet alles tegelijk worden uitgevoerd. Kan het college die lijst prioriteren, kapitaliseren en in tijd plannen? Wanneer kan de raad dit verwachten? Het groen en groenbeheer staat hoog op de agenda. Kan er op beheer worden bezuinigd en wil het college dat? Groen blijft belangrijk, maar men moet realistisch blijven in deze tijd.

De heer **Terpstra**, namens de VVD, kan op grote lijnen achter het voorliggende stuk staan. De VVD doet op dit moment geen uitspraak over in hoeverre het Groenbeheerplan doorwerkt met betrekking tot eventuele bezuinigingen op de begroting. Uit het stuk valt te lezen dat er op dit moment een verschil is in personeelsbeleid met betrekking tot wat men graag wil en nodig is. De VVD gaat er vanuit dat het college een oplossing zoekt die past binnen het vastgestelde budget. Het vervangen van de beplanting door gras, de uniformiteit van borders en straatkanten, in de verwerking eenvoudiger, is een punt dat met enige regelmaat in de discussie terugkeert. De manier waarop wordt omgegaan met dat groen dient ook op die manier te worden gecommuniceerd naar de inwoners. Het stuk biedt handvatten genoeg voor de toekomst. De vraag die het CDA ook al stelde doet zich daarbij voor: is het nu een Beheersplan of een Beleidsplan. Als het een Beheersplan is dan klopt het dat de raad het voor kennisgeving kan aannemen. De vraag is dan waar het beleid is waar het Beheersplan op is gebaseerd.

Op verzoek van de portefeuillehouder volgt een korte schorsing

Burgemeester Boumans, namens het college, spreekt dank uit voor de positieve respons die de raad op het stuk gaf. De burgemeester heeft het voorliggende zelf ervaren als een document dat inzicht biedt in de vragen die leven op dit punt. En aangeeft wat er terecht is gekomen van de plannen uit 2004 en strookt met het beeld van Haren. De beeldkwaliteit, zoals indertijd besproken is inderdaad niet op die manier terug te vinden in dit document. Vooruitkijkend naar eventueel noodzakelijke bezuinigingen, die op dit moment overigens nog niet zijn voorzien, is dat wel een aspect dat daarbij zou moeten worden betrokken. Als gezamenlijk wordt geconcludeerd dat het nodig is om op groen beheer te bezuinigen, dan is een aspect te kijken waar en hoe dat te doen, waar mag die kwaliteit dan inboeten. Voor de begroting 2011 zijn de beheersbudgetten bevroren. Als er extra werk komt, dan moet dat uit de bestaande potjes komen. Dat is voor heel BORG gedaan en geldt ook voor het groenbeheer. Zolang er geen gekke dingen gebeuren kan dat. Als er een enorme areaal uitbreiding zou zijn om wat voor reden dan ook, dan werkt bevroren van het budget niet. De heer **Prenger**, namens de VVD, vraagt of de bevroering van het budget ook geldt voor het aantal formatieplaatsen? **Burgemeester Boumans** zegt dat dat met elkaar samenhangt. In het groenbeheer vormt de mankracht de voornaamste kostenpost. Er is geen onderdeel van de gemeentelijke organisatie waar 24 fte in omgaat. De wens van de PvdA over de normering openbare ruimte is wel iets dat op termijn zou moeten worden opgepakt. Dat geeft meer de mogelijkheid om uit te leggen wat je doet en welke keuzes daarbij gemaakt worden. Daar kan goed participatie op plaatsvinden. Ten aanzien van de omgang met het tekort aan arbeidsbehoefte is het stuk niet duidelijk. De raad leest uit het stuk dat de gemeente meer werk heeft, dan formatieve ruimte. Dat is niet het geval. Er is formatieve ruimte in de begroting voor 24 fte, daarvan is 1,63 fte niet ingevuld. Dat betekent dat daarvoor geen vaste medewerker in dienst is, maar iemand voor wordt ingehuurd. Een van de ontwikkelingen is om iemand uit de Wwb (zoals mevrouw Van Duinen terecht opmerkte) in te zetten. Dat was één van de bezuinigingenvoorstellen in de begroting. Een formule die in andere gemeenten heel succesvol is gebleken. Ten aanzien van de discussie rond TRIO. Het is moeilijk om alle beleidsterreinen te koppelen aan de sociale werkvoorzieningen en dat kan ook niet. De gemeente moet soms aan te besteden, want veel werken zitten boven de grens. Het is wel plezierig als het aan de sociale werkvoorziening gegund kan worden. De laatste aanbesteding in de buitendienst was het maaien aan TRIO. Mevrouw **Van Duinen**, namens GroenLinks, heeft begrepen dat 30% uitbesteed is aan TRIO en dat men daar zeer tevreden over is. Andere gemeenten zeggen principieel minimaal 50% aan de sociale werkvoorziening aanbesteden. Dat is een punt van discussie voor de raad, dat GroenLinks te zijner tijd graag op de agenda zet.

Burgemeester Boumans herkent de discussie, ook vanuit het college. Het is vervelend als een aanbesteding om een klein verschil niet aan de werkvoorziening wordt gegund. Dat is een aspect om gezamenlijk goed naar te kijken en komt weer in bespreking. Het uitbesteden van het maaien is typisch werk, bulkwerk, dat goed uit te besteden is. De opzichter van de buitendienst geeft dat ook aan, omdat daar veel ziekte-uitval is. Als dat in eigen beheer wordt gedaan is er een groot continuïteitsrisico. Bij uitbesteding ligt het risico bij een ander en wordt altijd gegarandeerd dat het gras gemaaid wordt. Er zit een grens aan uitbesteden, niet vanwege de werksoort, maar vanwege de minimale omvang die op de buitendienst moet worden gehouden voor de calamiteitendienst. Voor nu weer het strooien van zout is een bepaalde bezetting nodig. Dat dient scherp bewaakt te worden, want de gemeente zit aan de ondergrens van wat nog houdbaar is. Overigens kan ook dat weer op de markt gezet worden, maar dat heeft een kostenplaatje. De heer **Prenger** begrijpt dat het budget bevroren wordt op 24 fte en daar is nu 1,63 fte op tekort die nog wordt ingevuld. Als dan later de discussie volgt dat er moet worden bezuinigd op groenbeheer, wordt dan gekeken of die mensen weer weg kunnen? Kan dat zomaar? **Burgemeester Boumans** zegt dat er formatief ruimte is voor 24 fte, daarvan is een deel uitbesteed en een deel in de pocket. Dat wordt nu op de markt gezet door inhuur. Daarvoor wordt nu de discussie gevoerd of dat geen Wwb'er zou kunnen zijn, dat is ook een bezuiniging, of anderszins. Los van het Groenbeheerplan heeft het college een beleidlijn ingesteld om kritisch te kijken naar invulling van vacatures. Er is geen absolute vacaturestop, maar met oog op de ongetwijfeld doorzettende ombuigingen dient zeer kritisch te worden gekeken naar de invulling van vacatures. Bijvoorbeeld bij de buitendienst waren recent vier vacatures. Daarvan is besloten drie in te vullen, ook extern, maar dat ging om specialistische functies, bijvoorbeeld van bomenverzorger. Eén mag niet extern ingevuld, maar wordt in de pocket gehouden voor het geval er straks sprake is van verregaande bezuinigingen op de organisatie. Dan is het plezierig om dit niet permanent ingevuld te hebben. Dan raakt het de vaste bezetting niet, waardoor mogelijk gedwongen ontslagen zouden kunnen voorkomen. De gemeente verkoopt snippers groen van 10 tot 50 m². In sommige gevallen hebben slechts enkele bewoners van een rijtje snippergroen aangekocht en de rest niet, dan levert geen fraai beeld op. Het zou mooi zijn als iedereen meedeed, maar het neemt af. Versnippering kan anders echt tot versnippering leiden. Mevrouw **Legemaat**, namens D66, begreep dat de hoge kosten die hieraan zijn verbonden daar reden voor zijn. Voor de aankoop van een klein stukje grond moet de gang naar notaris en kadaster worden gemaakt en daardoor wordt het heel duur. **Burgemeester Boumans** zegt dat dat klopt en daarbij is deze gemeente redelijk streng op wat er vervolgens met de grond mag gebeuren. Er mag eigenlijk niets op en dat is logisch omdat het weer past bij hoe Haren denkt over inrichting van publieke ruimte. Dus veel kosten voor aankoop van een stukje grond maken en daar niets mee kunnen is niet zo aantrekkelijk. De opmerking over de 'verrommeling' spreekt aan. Het gaat erom of burgers zelf een rol kunnen krijgen. Er zijn al enkele initiatieven, maar dat gaat meer om bloembollen, dus meer verfraaiing dan beheer. Wel is er het zeer geslaagde experiment, waar voormalig wethouder Niezen actief bij betrokken is geweest, dat ging over de rotondes. Vijf of zes rotondes zijn uitbesteed aan hoveniers. In alle eerlijkheid is dat erg fraai geworden. Dat zijn bedrijven, maar je zou je iets bij het idee van D66 kunnen voorstellen. Op dit moment zijn er geen concrete plannen op dit punt, maar er liggen kansen. Het toelichten van de visie achter het ecologisch beheer is een goede suggestie. Wellicht kan daar iets mee in de jaarlijkse Groenwijzer. Dat wordt in ieder geval opgepakt. Mevrouw **Bachman**, namens D66, dacht dat er sprake van was dat de Groenwijzer zou worden afgeschaft? **Burgemeester Boumans** is daarvan niet op de hoogte.

De heer **Hummel**, verantwoordelijk ambtenaar groenbeleid, licht ten aanzien van de cijfers op bladzijde 11 toe dat het beleid van de gemeente is dat als een boom wordt gekapt, daar een boom voor teruggeplant wordt. In het Bomenbeleidsplan wordt daar dieper op ingegaan. Mevrouw **Van Duinen**, namens GroenLinks, vraagt of in de volgende notitie misschien kan worden aangegeven bomenkap/bomenplant?

De heer **Hummel** zegt dat de onderverdeling conform werkbestedingen wordt aangehouden in het Groenbeheerplan. Binnen het werkbesteding zit bijvoorbeeld de post aanplant bomen. Daarom is deze niet apart opgenomen in deze lijst. Het kappen van bomen daarentegen is wel een aparte discipline.

De heer **Frima**, namens de VVD, herinnert het college aan de toezegging van voormalig wethouder Niezen aan oud-raadslid Van der Vliet, om drie bomen te planten aan de Kromme Elleboog. Die staan er tot op heden nog niet. De heer **Hummel** antwoordt dat deze bomen op de plantlijst staan en komend voorjaar gepland worden. **Burgemeester Boumans** stelt voor mevrouw Van der Vliet uit te nodigen bij die gelegenheid.

Mevrouw **Van Duinen**, namens GroenLinks, lijkt het zinvol, om een planning aan het wensenlijstje te koppelen en te kapitaliseren. **Burgemeester Boumans** antwoordt, zoals ook in het stuk staat, dat dit uitgewerkt wordt. Als de raad daarover geïnformeerd wenst te worden, dan wordt dat verzorgd. In antwoord op de vraag van de heer Valkema waarom in de raad wordt gesproken over dit plan en niet over beleid. Dat is juist de raad gaat over het Groenbeleidsplan. De indruk uit heden en verleden is dat de raad zich zeer betrokken voelt bij de groen dossiers. Het groenbeheer is in die zin ook wel wezenlijk. De evaluatie na zes jaar is van dien aard dat het goed is om de raad daarvan in kennis te stellen. Er zit een continuüm in, dat is belangrijk om te benadrukken en reden dat het hier voor kennisgeving wordt voorgesteld. Als de raad zich helemaal niet in dit stuk kunnen vinden, dan had dat, los van de betekenis van ombuigingen, aanleiding kunnen zijn voor discussie. Ten aanzien van het uitbesteden is het inderdaad zaak om bulkwerk uit te besteden. Daar zit een grens aan, die is nog niet helemaal bereikt. Bijvoorbeeld het maaien de bermen in het buitengebied is nog een optie. Dat heeft ook te maken met leeftijdsopbouw. In die zin moet goed naar uitstroom van medewerkers worden gekeken en op dat moment ook in discussie gebracht hoe daar mee verder te gaan. Twee weken geleden is één van de boomverzorgers met vroegpensioen gegaan, dat is een moment om kritisch te kijken of dat voortgezet wordt of niet. Ten aanzien van de tijdsindicatie. Ook hiervoor geldt een periode van vijf jaar. Dat wordt expliciet benoemd en daarna volgt vanzelfsprekend een evaluatie. Het ontbreken van de financiële paragraaf heeft alles te maken met het feit dat er geen financiële verschuivingen zijn.

2^e termijn

Mevrouw **Toxopeus**, namens de PvdA, merkt op dat er voor werknemers ouder dan 40 jaar een urentoeslag van 10% wordt berekend. Alsof de arbeidsproductiviteit minder wordt door de leeftijd. Dat zou een landelijke norm zijn waarmee de arbeidsbehoefte wordt berekend. Als het niet iets is van een CAO, is dat dan iets dat in deze tijd op zou moeten? Zou niet de leeftijd opgehoogd moeten worden naar 50? Vroeger startte men al veel jonger met werken. Voor mensen die nieuw in dienst komen zou de norm misschien veranderd kunnen worden. Het is wel lichamelijk arbeid, maar 40 is tegenwoordig jonger dan 30 jaar geleden.

De heer **Fennema**, namens D66, benadrukt dat D66 geïnformeerd wil worden over het wensenlijstje in relatie tot het budget, mede in het licht van de komende bezuinigingen.

Mevrouw **Wiersema**, namens GVH, vraagt wat de ambitie is ten aanzien van het Bomenbeleidsplan. De scorelijst laat redelijk en ruim voldoende zien, mevrouw Wiersema ziet daar liever goed staan. Wordt dat nogmaals getoetst door opnieuw een benchmark te laten uitvoeren en scoort de gemeente dan misschien hoger? Deze vraag betreft het vorige agendapunt.

De heer **Terpstra**, namens de VVD, neemt niet aan, dit in verband met de vraag van GVH, dat het Bomenbeleidsplan nu wordt behandeld?

De heer **Berends**, namens de ChristenUnie, vraagt of het schoonmaken van de sloten onder het groenbeheer valt? In het buitengebied hebben de bomen veel te lijden onder het schoonmaken van de sloten. Dat heeft vooral te maken met de grootte van de machines waarmee de, waarschijnlijk aannemers aan wie het wordt uitbesteed, dit uitvoeren. Zij hebben alleen oog voor waterplanten en strippen volwassen bomen van de schors. De heer Berends maakt zich daar zorgen over. Dat geldt ook voor het stuk rijden van bermen op kwetsbare plekken. Met grof materieel worden de sloten schoongemaakt.

Burgemeester Boumans, namens het college, zegt dat het Bomenbeleidsplan nu niet wordt behandeld. In antwoord op de vraag van mevrouw Toxopeus. Uit eigen waarneming weet de burgemeester dat de productiviteit minder wordt naarmate mensen ouder worden, omdat het fysiek werk blijft. Of het een CAO of andere kwestie is weet de burgemeester niet, maar wordt uitgezocht en teruggekoppeld voor de raadsvergadering. Ten aanzien van het wensenlijstje en de bezuinigingen herhaalt de burgemeester dat dit nader wordt uitgewerkt. Mocht dit consequenties hebben die niet in de bestaande budgetten kunnen worden opgelost, dan komt het college sowieso terug bij de raad. Op dit moment is er geen aanleiding om te denken dat dat aan de orde is. Zoals bij de vorige aanbeveling ook is gebeurd, wordt zoveel mogelijk in bestaand beheer opgepakt, dat is het uitgangspunt. De beheersbudgetten zijn bevroren. Zoals mevrouw Van Duinen al is toegezegd, wordt de raad daar zeker over bericht. In geval er toch over bezuinigingen dient worden gesproken, dan zou dat aan de hand van kwaliteitsbeelden dienen plaatsvinden. Het slootbeheer ligt ingewikkeld. De gemeente doet wel aan slootbeheer, maar ook vaak particuliere eigenaren of het Waterschap. Als het om grof geweld gaat is het vaak het Waterschap. Dit is een zorgpunt en wordt meegenomen naar de afdeling. Bomen zijn belangrijk en behoud voor de toekomst vergt zorgvuldig beleid, daar komt het Bomenbeleidsplan aan tegemoet. Ook daarvoor geldt dat bomen kostbaar bezit vormen. Een deel van de bezetting is fulltime bezig met bomen. Als moet worden bezuinigd, dan zou dit erbij moeten betrokken en kan alles bediscussieerd worden.

De voorzitter concludeert dat de evaluatie Groenbeheersplan 2004 als hamerstuk op de agenda van raadsvergadering wordt geplaatst.

7. Controleprotocol 2010

Mevrouw **Van Duinen**, namens GroenLinks, wenst de auditcommissie veel plezier en kan instemmen met de kleine wijziging die is aangebracht.

De heer **Valkema**, namens het CDA en lid van de auditcommissie, zegt dat auditcommissie kennis heeft genomen van dit stuk. Er zijn klein, noodzakelijke wijzigingen doorgevoerd. Het CDA zal instemmen met het stuk. De auditcommissie heeft vergaderd met de accountant en een aantal specifieke aandachtspunten benoemd en op schrift gesteld.

De heer **Berends**, namens de ChristenUnie, vraagt of het voorgenomen besluit klopt. Is dit een voorstel van het college van B&W of van de raad?

Mevrouw **Sloot**, namens GVH, stemt in met het protocol.

Mevrouw **Legemaat**, namens D66, hoopt wel dat er dit jaar een risico-inventarisatie van de accountant bij zit, die niet alleen de bouwprojecten en grondexploitaties betreft, maar ook de gemeentelijke inkomsten en de dreigende stijging van de gemeentelijke lasten. Dan krijgt de raad een overzicht in wat verbeterd, dan wel verslechterd is. Volgens informatie van D66 is een risico-inventarisatie een verplicht onderdeel van een accountantsverklaring.

De heer **Valkema** heeft daar met de accountant over gesproken. Een risico-inventarisatie is het vertrekpunt van de controle die de accountant doet op de jaarstukken die de gemeente aanbiedt. In die zin komt het terug in het verslag van de accountant en wordt daar melding van gedaan. In het jaarverslag zit alleen een risicoparagraaf en niet de uitgebreide risico-inventarisatie omdat dat een hele opgesomde lijst is. Voor de accountant zijn dat de aanknopingspunten om een controle op te baseren. Daar wordt een verslag van gedaan, maar de lijst wordt niet toegevoegd. Alleen de lijst met risico's zoals in het jaarverslag zijn opgenomen.

De heer **Berends** denkt dat de vraag op zich terecht is, maar vraagt zich af of deze vraag in het jaarverslag thuishoort. Een jaarverslag geeft de stand van zaken aan het eind van een bepaald jaar en over wat er in dat jaar gebeurd is. Deze vraag, en dat zou de raad moeten overwegen, hoort bij een begroting; vooruitkijken wat er allemaal op de gemeente af komt. Mevrouw **Legemaat** wenst de risico-inventarisatie dan voortaan dan bij de begroting toegevoegd. De heer **Berends** zegt dat de accountant kan worden gevraagd daar bij het opstellen van de begroting een oordeel over te geven. De heer **Terpstra** zegt dat de vraag niet bij de begroting moet. Als het gaat om het jaarverslag en hoe met de risicowaardering wordt omgegaan, kan de heer Terpstra zich niet voorstellen dat de onderliggende stukken van de accountant, die leiden tot gecumuleerde risicoparagrafen, de risico aanduiding, daar verder nog iets bij zouden kunnen betekenen, want die zijn ook ambtelijk doorgewerkt. Het levert alleen maar een stapel papier op. De heer **Prenger** merkt op dat een accountant niet in de toekomst, maar in het verleden kijkt en inventariseert waar verantwoording over afgelegd moet worden. Een accountant maakt geen inschatting van wat er zou kunnen gaan gebeuren in de toekomst.

De voorzitter resumeert dat de vraag van mevrouw Legemaat betrekking had op een iets accurater inzicht in de risico's, met als opmerking daarbij dat het niet alleen om risico's op het gebied van ruimtelijke projecten gaat, maar er meer risico's denkbaar zijn en daar wil D66 graag inzicht in hebben. Bijvoorbeeld inkomsten en uitgaven of risico's op het gebied van welzijnsprojecten. Een wat breder beeld en een wens die al eerder is geuit in de raad. De wethouder heeft ook aangegeven dat het risicomodel, waarmee Haren veel verder is dan andere gemeenten, verder verfijnd kan worden en die ambitie heeft het college opgepakt, ook in de bespreking van de jaarrekening.

Mevrouw **Toxopeus**, namens de PvdA, gaat akkoord met het voorstel.

Wethouder Sieling, namens het college, zegt dat het controleprotocol van de gemeenteraad is. De raad stelt het protocol vast om de accountant richtlijnen te geven om mee aan de slag te gaan. Het college heeft een en ander voorbereid, gebaseerd op vorige protocollen. Ten aanzien van de risico's heeft de voorzitter terecht aangegeven dat de gemeente al goed door had waar risico's zitten en die zijn doorgerekend. Bij de begroting 2011 is dat opnieuw tegen het licht gehouden en dat heeft geleid tot een wat ander risicoprofiel. Het weerstandsvermogen dient fors verhoogd worden. De wethouder neemt graag de opdracht van de raad op zich om dat verder uit te werken in de richting van andere risico's die nu nog niet gekwantificeerd zijn. Dan is het aan de raad om te vragen de accountant daar kritisch naar te laten kijken.

De voorzitter zegt dat het gebruikelijk is om het controleprotocol via het college aan te bieden. Dat is in voorgaande jaren ook zo gebeurd en heeft iets te maken met de beschikbare ambtelijke capaciteit die in dit geval via het college is ingezet. De raad zou in de toekomst tijd kunnen laten vrijmaken bij een van de controllers ter ondersteuning van de auditcommissie. Dan zou bijvoorbeeld de auditcommissie het voorstel aan de raad doen.

De heer **Terpstra** denkt dat het voor de continuïteit van het beleid niet verkeerd is dat dit soort stukken op voorstel van het college bij de raad komen. Per slot van rekening zit de burgemeester hier als voorzitter van de raad. De heer Terpstra ziet er geen enkele reden in dat het college niet voor de raad de agenda voorbereidt. Zowel via het presidium als zelf. Dan is het misschien officieel niet een stuk van het college. Het college kan het gewoon op de agenda zetten en verder aan de orde stellen.

De voorzitter concludeert dat het Controleprotocol 2010 als hamerstuk op de agenda van raadsvergadering wordt geplaatst.

8. Sluiting

De vicevoorzitter zegt dat aansluitend aan de raadsvergadering, een besloten bijeenkomst volgt. De voorzitter sluit de vergadering en dankt de aanwezigen voor hun inbreng.